

“Ο Παραλυτικός της Βηθσεδά”

[/ Γνώμες](#)

image not found or type unknown

Τοῦ Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ Δανιήλ

Τὰ γεγονότα τοῦ δ' κεφαλαίου τοῦ κατά Ἰωάννη εὐαγγελίου ἔγιναν στή Γαλιλαία, ὅταν πλησίαζε τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων. Εἶναι ἀκόμα πιθανώτατον ὅτι κατὰ τὴν ἐξέλιξή τους τὸ Πάσχα εἶχε ἤδη περάσει. Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης διηγεῖται αὐτὰ τὰ συμβάντα στὸ 6ο κεφ., ἀλλὰ στὸ προηγούμενο τό 5ο αὐτὸς ἔχει διηγηθῆ γεγονότα ποὺ ἐξελίχθηκαν στὴν Ἱερουσαλήμ μεταξύ δέ αὐτῶν καί τὴν θεραπεία τοῦ Παραλύτου στὴν Βηθσεδά. Τὰ γεγονότα τοῦ 5ου κεφ. θεωροῦνται ἀπὸ τοὺς ἐρευνητὲς καινοδιαθηκολόγους ὡς μεταγενέστερα χρονολογικῶς ἀπὸ κεῖνα τοῦ 6ου κεφ. Ἔτσι ἀφαιροῦνται μερικὲς δυσκολίες τοῦ Κειμένου χωρὶς νὰ προστεθοῦν νέα ἄτοπα (1).

Ἐπανερχόμενοι ἐντούτοις στὴν μελέτη τοῦ κεφ. 5, πού μᾶς ἐνδιαφέρει βρίσκομε ὅτι ὁ Ἰησοῦς πῆγε στὴν Ἱερουσαλήμ μὲ τὴν εὐκαιρία μιᾶς ἀκαθορίστου τό κείμενο τοῦ Εὐαγγελίου ἑορτῆς τῶν Ἰουδαίων, ποὺ μπορούσε νὰ ἦταν τὸ Πάσχα, ἀλλὰ πιὸ πιθανὸν ἦταν ἡ Πεντηκοστὴ τοῦ ἰδίου ἔτους 29: σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι ἦταν πρὸς τὰ τέλη Μαΐου.

Πρὸς βορρᾶν τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀμέσως ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη, βρισκόταν μιὰ

νέα συνοικία, ποὺ- ὅπως συμβαίνει συχνὰ σὲ παρόμοιες περιπτώσεις-ὠνομαζόταν κοινῶς μὲ δυὸ ὀνόματα, μὲ κεῖνο τὸ γεγικὸ Νέα Πόλις ἢ τὸ εἰδικὸ Βεθσεδά (Πρβλ. Φλάβιος Ἰώσηπος, Ἰουδ. Πόλεμ. 5, 151. 2, 530 (2)).

Σ' αὐτὴ τὴ συνοικία, καὶ ἀκριβῶς κοντὰ στὴν παλαιὰ Πύλη τῆς πόλεως καλουμένη «Προβατική», δηλαδὴ τῶν προβάτων, ὑπῆρχε μιὰ λακκούβα μὲ νερὸ ἢ δεξαμενὴ ὀνομαζομένη κι αὐτὴ Βεθσεδά. Ἐκεῖ συναθροίζονταν τὰ νερὰ μιᾶς ὑπογείου πηγῆς πού, ὅπως ἐκείνη τοῦ Γιών (Σιλῶμ) εὕρισκομένη στὴν ἴδια πλαγιὰ τῆς πόλεως, ἦταν περιοδική, ἀναβρῦζοντας ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρό· σ' αὐτὰ τὰ νερὰ ἀπέδιδαν ιδιαίτερες θεραπευτικὲς ιδιότητες, ἰδιαιτέρως ἂν ἕνας ἄρρωστος κατῶρθωνε νὰ βυθισθῆ μόλις ἄρχιζαν νὰ βορβορίζουν τὰ νερὰ μὲ τὴ νέα εἰσροή. Γι αὐτὸ εἶχαν κατασκευασθῆ σὲ τετράπλευρο σχῆμα γύρω γύρω στὴ λακκούβα τέσσερις στοές,

μὲ μιὰ πέμπτη ἐγκαρσία στὸ μέσο, ποὺ οἱ νεώτερες ἀνασκαφὲς βρῆκαν ἀκριβῶς· σ' αὐτὲς τὶς στοῆς «κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων (ποὺ περίμεναν) τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν» (3).

Μιὰ μέρα ὁ Ἰησοῦς περνώντας ἀνάμεσα σὲ κεῖνο τὸ σωρὸ τῆς δυστυχίας, σταμάτησε ἐμπρὸς σὲ ἕνα ἄνθρωπο ξαπλωμένο πάνω στὸ κρεβάτι του ἦταν παραλυτικὸς ἀπὸ 38 χρόνια καὶ τὸν μετέφεραν κεῖ ἐλπίζοντας στὴ θεραπεία. Ξαφνικὰ ὁ Ἰησοῦς τὸν ρώτησε : θέλεις νὰ θεραπευθῆς : — Φυσικὰ ὁ ἀτυχὴς σκέφθηκε τὸ νερό· ἤλπιζε αὐτὸς σὲ κεῖνο τὸ νερό, μάλιστα, ἀλλ' ὅμως δὲν πρόφθανε νὰ μπῆ πρῶτος γιατί, ὅπως ἦταν καταδικασμένος στὴν ἀκίνησι καὶ χωρὶς κανένα γιὰ νὰ τὸν σπρώξῃ μέσα μόνις ἄρχιζε ἢ ταραχῇ, ἄλλοι πάντοτε τὸν προλάβαιναν. Σ' αὐτὸ τὸ παράπονο τοῦ παραλυτικοῦ ὁ Ἰησοῦς δὲν ἀπήντησε, ἀλλὰ κατευθεῖαν τὸν διέταξε : «Ἐγείρε ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει» (Ἰωάνν. 5, 8-9). Κεῖνη ἡ μέρα ἦταν Σάββατο. Ἴδου λοιπὸν ποὺ οἱ ζηλωτὲς Ἰουδαῖοι, στὴ θεὰ ἐκείνου τοῦ σκανδάλου, πλησιάζουν τὸν θεραπευμένο καὶ τοῦ κάνουν μὲ θυμὸ τὴν παρατήρησι ὅτι δὲν μπορεῖ γὰ μεταφέρει τὸ Σάββατο ἕνα κρεβάτι· ἦταν πολὺ πιὸ βαρὺ κεῖνο τὸ κρεβάτι ἀπὸ ἕνα ξηρὸ σῦκο, κι ὅμως γιὰ τοὺς μεγάλους δασκάλους ἦταν ἱερὸς κανὼν ὅτι τὸ Σάββατο δὲν μπορούσαν νὰ μεταφέρουν οὔτε ἕνα ξηρὸ σῦκο. Ἡ ἀπάντησις σ' αὐτὴ τὴν ἐπίπληξι ὑπῆρξε αὐθόρμητη : Ἐκεῖνος ποὺ μὲ θεράπευσε μὲ διέταξε νὰ πάρω τὸ κρεβάτι καὶ νὰ περιπατήσω ! Οἱ ἄλλοι ἀπήντησαν : Καὶ ποιὸς εἶναι αὐτός ; Ὁ θεραπευμένος δὲν τὸν ἤξερε, γιατί δὲ γνώριζε τὸν Ἰησοῦ, καὶ σὲ κεῖνη τὴ στιγμὴ ὁ Ἰησοῦς εἶχε κρυφθῆ γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὸ πλῆθος ποὺ ἔτρεξε στὸ θαῦμα. Ἐντούτοις ἀργότερα ὁ Ἰησοῦς συνήνητησε στὸ ἱερὸ τὸν θεραπευμένο καὶ τοῦ ἀπηύθυνε μερικὰ λόγια παροτρύνσεως. Τότε ὁ θεραπευμένος, φοβούμενος ἴσως νὰ φανῆ ἕνας ἔνοχος στὰ μάτια τῶν Φαρισαίων, πῆγε νὰ ἀναφέρῃ σ' αὐτοὺς ὅτι κεῖνος ποὺ τὸν ἔκανε καλὰ καὶ ποὺ τὸν διέταξε νὰ σηκώσῃ τὸ κρεβάτι ἦταν ὁ Ἰησοῦς. «Διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν Σαββάτῳ». Ὅχι μόνον λοιπὸν γιατί εἶχε διατάξῃ τὴ μεταφορὰ τοῦ κρεβατιοῦ, ἀλλὰ ἀκόμα καὶ γιὰ τὴν θεραπεία ποὺ ἔκανε· οἱ Φαρισαῖοι λοιπὸν τῆς Ἱερουσαλὴμ συμερίζονταν πλήρως τὴν γνώμη τῶν συναδέλφων των τῆς Γαλιλαίας, ποὺ ἤδη ἐξεδήλωσαν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ ξηραμένο χέρι. Ἀλλὰ ὁ Ἰησοῦς, ἀνοίγοντας συζήτησι, τοὺς εἶπε : «Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι. Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ Σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ». Ὅσο γιὰ ὀξυδέρχεια, οἱ Ἰουδαῖοι κεῖνοι δὲν ὑστεροῦσαν σὲ τίποτα. Αὐτοὶ εἶχαν καλὰ ἀκολουθήσει τὸ συλλογισμὸ τοῦ Ἰησοῦ, ποὺ κατ' οὐσίαν ἦταν αὐτό : ὅπως ὁ Πλάστης Θεὸς ἐργάζεται πάντοτε, κυβερνώντας καὶ συντηρώντας ὅλα τὰ κτίσματα καὶ δὲν παραδέχεται καμιὰ ἀργία τοῦ Σαββάτου στὴν ἐνέργειά Του αὐτῇ, ἔτσι καὶ γιὰ τὸν ἴδιο λόγο ἐγὼ ὁ Ἰησοῦς ἐνεργῶ. Λοιπὸν συμπεραίνουν

ἐκεῖνοι οἱ Ἰουδαῖοι ὅτι ὁ Ἰησοῦς κάνει «ἴσον ἑαυτὸν τῷ Θεῷ» (4). Εἶχαν τέλεια συλλάβει τὸ ἐπιχείρημα τοῦ Ἰησοῦ· ἀλλὰ ἐπειδὴ τὸ συμπέρασμά Του ἐνισχυμένο ἀπὸ τὸ θαῦμα πολεμοῦσε τὴν φαρισαϊκὴ συλλογιστικὴ ἔπρεπε χωρὶς ἄλλο νὰ ἀπορριφθοῦν ὁ συλλογισμὸς καὶ τὸ συμπέρασμα

Ἀκολούθησε ἐκτενὴς συλλογισμὸς τοῦ Ἰησοῦ γιὰ τὴν ὑπεράσπισι τῆς ἀποστολῆς του· στὸ πρῶτο μέρος (Ἰωάννου 5, 19-30), φανερώνει τὴν ἰσότητά του μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὰ καθήκοντα ποὺ ἀπορρέουν ἀπ' αὐτὴν νὰ εἶναι χορηγὸς τῆς ζωῆς καὶ γενικὸς κριτὴς· στὸ δεύτερο ἀναφέρονται οἱ μαρτυρίες ποὺ ἐπικυρώνουν ἐκεῖνη τὴν ἀποστολὴ κι ὅμως παραγνωρίζονται ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους. Ὁ συλλογισμὸς περιέχει τὶς ὑψηλὲς ἐκεῖνες ιδέες καὶ ἐκφράσεις, ποὺ εἶναι προσφιλεῖς στὸ 4ο εὐαγγέλιο, καὶ ποὺ σπάνια ἢ σχεδὸν τυχαίως βρίσκονται στοὺς Συνοπτικούς. Ἀπὸ ἱστορικῆς πλευρᾶς, ὅπως ἤδη τονίσαμε, ἡ διαφορὰ τοῦ ὕφους ἐξηγεῖται εὐκόλα ἔχοντας ὑπόψιν τὴ διαφορὰ τῶν συνομιλητῶν μὲ τοὺς ὁποίους ὁ Ἰησοῦς συζητεῖ : Οἱ ὀρεσίβιοι τῆς Γαλιλαίας, ἀκόμα καὶ ἂν εἶναι Φαρισαῖοι, δὲν ἔφθαναν βέβαια τὴ διανοητικὴ λεπτότητα τῶν διδασκάλων τῆς Ἱερουσαλήμ, μὲ τοὺς ὁποίους συζητοῦσε ἐδῶ ὁ Ἰησοῦς. Τὶς συζητήσεις αὐτὲς στὴν Ἱερουσαλήμ, ποὺ ἀπεσιώπησαν οἱ Συνοπτικοί, ἀνεπλήρωσε δικαίως ὁ φιλόπονος Ἰωάννης.

Ὁ ἐκτενὴς συλλογισμὸς τοῦ Ἰησοῦ (ποὺ θὰ πρέπη νὰ ἀγαγνωσθῆ κατευθείαν στὸ κείμενο) δὲν ἔπεισε διόλου τοὺς Ἰουδαίους, ποὺ προσέτρεξαν σὲ ἐπιχειρήματα ἄλλου εἴδους : δηλαδὴ ἀπεφάσισαν ὅτι ἐκεῖνος ὁ ἐνοχλητικὸς θαυματοποιὸς ἔπρεπε νὰ ἐκλείψῃ. Ἔτσι «μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι» (Ἰωάννου 7, 1, συνδεόμενο μὲ τὸ 5, 47)

Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ

Μὲ τὸ νὰ μεταβεῖ στὴ Γαλιλαία, ὁ Ἰησοῦς εἶχε ξεφύγει τὶς ἐνέδρες τῶν Φαρισαίων τῆς Ἱερουσαλήμ, αὐτοὶ ὅμως δὲν ἐγκατέλειπαν τὸ παιγνίδι· αὐτοὶ βέβαια ἐκεῖ κάτω στὴ Γαλιλαία δὲν μποροῦν νὰ κυριαρχοῦν ὅπως στὴν Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ κάτι μποροῦσαν πάντα νὰ χάνουν : π.χ. νὰ παρακολουθοῦν τὸν Ἰησοῦ καὶ νὰ συλλέγουν νέες κατηγορίες ἐναντίον του. Πράγματι, μόλις ὁ Ἰησοῦς εἶχε ἐπιστρέψει στὴ Γαλιλαία, «συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων» (Μάρκου 7, 1). Ἡ τακτικὴ ποὺ διάλεξαν αὐτοὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦταν νὰ ἐνοχλοῦν τὸν ἀναλλοίωτο Ραββὶ μὲ κρίσεις καὶ παρατηρήσεις γιὰ τὴ διαγωγή του, εἴτε γιὰ νὰ τὸν ταπεινώσουν ἐνδόμυχα εἴτε γιὰ νὰ τὸν δυσφημίσουν στὸ λαό. Παρατήρησαν παρευθὺς ὅτι οἱ μαθητὲς τοῦ Ραββὶ δὲν ἔπλυναν τὰ χέρια πρὶν φάγουν: σοβαρωτάτη παράβασις τῆς «παραδόσεως τῶν πρεσβυτέρων», σοβαρώτατο ἀμάρτημα ποὺ ἰσοδυναμοῦσε-σύμφωνα μὲ τὸ ραββινικὸ ἀπόφθεγμα - στὸ «νὰ ἔχη κανεὶς σχέσεις μὲ μιά πόρνη» καὶ ἐπέσυρε τὴν

ποινή νὰ εἶναι «ἐκρίζωμένος ἀπὸ τὸν κόσμον». Ἀφοῦ ἐξακρίβωσαν τὸ ἀμάρτημα, τὸν κατήγγειλαν παρευθὺς στὸν Ραββί, ὡς ὑπεύθυνο ἠθικὸ αὐτουργό.

Ὁ Ἰησοῦς δέχεται τὴ μάχη, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἰδιαίτερα περίπτωσι ἐπεκτείνεται σὲ εὐρύτερες θεωρίες. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ καθαρισμοὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν σκευῶν καθορίζονται ἀπὸ τὴν «παράδοσι τῶν πρεσβυτέρων» : πολὺ καλά. Ἄλλὰ οἱ πρεσβύτεροι δὲν εἶναι ὁ θεός, καὶ ἡ παράδοσις των δὲν εἶναι νόμος τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι ἀπείρως ἀνώτερος· γι' αὐτὸ κατὰ πρῶτον πρέπει νὰ προσέχωμε στὸ νόμο τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ τὸν προτιμοῦμε ἀπὸ τὶς παραδόσεις τῶν ἀνθρώπων, Ὑπῆρχε ὅμως ἡ ἐξῆς περίπτωσις. Ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ ὁ δεκάλογος, εἶχε καθορίσει κάθε ἄνθρωπος νὰ τιμᾷ τὸν πατέρα του καὶ τὴ μητέρα Του, καὶ ἐπομένως νὰ βοηθῆ τὶς ἀνάγκες των παρέχοντας ὑλικὴ βοήθεια. Οἱ ραββῖνοι, μὲ τὴ σειρά των, εἶχαν καθορίσει τὸν κανόνα ὅτι, ἂν ἕνας Ἰσραηλίτης εἶχε ἀποφασίσει νὰ προσφέρῃ κάποιο ἀντικείμενο στὸ Ναό, ἡ προσφορὰ αὐτὴ ἦταν ἀναπαλλοτρίωτη καὶ τὸ ἀντικείμενο δὲν ἔπρεπε νὰ καταλήξῃ παρὰ στὸ ταμεῖο τοῦ Ναοῦ : σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι ἔφθανε νὰ προφέρῃ κανεὶς τὴ λέξι Κορβᾶν («ἱερὴ προσφορὰ»), καὶ τὸ ὑποδεικνυόμενον ἀντικείμενο γινόταν ἱερὴ ἰδιοκτησία τοῦ Ναοῦ δυνάμει ἀμετακλήτου δώρου. Ἐπίσης συχνὰ συνέβαινε ἕνα παιδί, κακοδιατεθειμένο πρὸς τοὺς γονεῖς του, νὰ πῆ Κορβᾶν ἀπάνω σὲ ὅ,τι προσωπικὰ κατεῖχε· ἔτσι οἱ γονεῖς, ἀκόμα κι ἂν ἐπρόκειτο γὰρ ἀποθάνουν ἀπὸ τὴν πείνα, δὲν μπορούσαν νὰ ἀγγίξουν τίποτε ἀπ' ὅτι ὁ υἱὸς κατεῖχε· αὐτὸς ἀντιθέτως ἐξακολουθοῦσε ἡρεμα νὰ ἀπολαμβάνῃ τὰ ἀγαθὰ του πού εἶχαν ἀφιερωθῆ μὲ τὸ τάξιμο (κι αὐτὸ τὸ ἐπέτρεπαν οἱ ραββῖνοι), ὡσότου τὰ παρέδιδε πραγματικὰ στὸ Ναό, ἢ ἔβρισκε μιὰ πρόφασιν γιὰ νὰ μὴ τὰ παραδώσῃ (ἀκόμα καὶ ἐδῶ οἱ ραββινικὲς ὑπεκφυγὲς δὲν ἔλειπαν).

Ἄφοῦ ἔτσι εἶχαν τὰ πράγματα, ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησε σὲ κείνους πού εἶχαν πάει γιὰ νὰ τὸν παρακολουθήσουν : «Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα σου, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. Ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ· κορβᾶν (5), ὃ ἐστὶν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελῆθῃς, οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ἣ παρεδώκατε» (Μάρκου 7, 9-13) (6). Ὑπαινισσόμενος ἔπειτα ἄλλες περιπτώσεις πού δὲν συνεζητήθηκαν προσέθεσε : «Καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε». Τὸ συμπέρασμα ἐλήφθη ἀπὸ τὸ χωρίο τοῦ Ἰσαΐα (29, 13) : «Ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἰσαΐας λέγων : Ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. Μάτην δὲ σέβονται με διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων» (Ματθαίου 15, 7-9) (7)

Οἱ ἐπικριτὲς Φαρισαῖοι πῆραν τὴν ἀπάντησί των καὶ φαίνεται ὅτι δὲν ἀπήντησαν. Ὁ

Ἰησοῦς ὅμως ἀνησύχησε γιὰ τὸ πλῆθος ποὺ τὸν εἶχε ἀκούσει καὶ εἶχε τὸ κεφάλι παραγεμισμένο ἀπὸ μηδαμινὲς διατάξεις τῶν Φαρισαίων, ποὺ ἀφοροῦσαν τὴν καθαρότητα καὶ τὴν ἀκαθαρσία τῶν φαγητῶν: ἀπευθυνόμενος λοιπὸν πρὸς αὐτὸν συνέχισε: «Ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε. Οὐδέν ἐστὶν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτὸν (νὰ τὸν κάνη βέβηλο καὶ θρησκευτικῶς ἀκάθαρτο).

ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστὶν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον» (Μάρκου 7, 14-15). Ὅπως ἄλλες φορές, ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐδῶ ἀνέτρεπε τὶς καθορισμένες καὶ γνωστὲς ἀρχές· οἱ Φαρισαῖοι σκανδαλίσθηκαν μὲ αὐτά : οἱ ἴδιοι οἱ μαθητὲς δὲν κατάλαβαν καλὰ τὴ δύναμι τῆς ἀντιφαρισαικῆς ἀνατροπῆς, καὶ ὅταν ἔμειναν μόνοι μὲ τὸν Ἰησοῦ τοῦ ζήτησαν τὴν ἐξήγησι. Ἡ ἐξήγησις ὑπῆρξε στοιχειώδης : ὅ,τι εἰσέρχεται στὸν ἄνθρωπο, δὲ φθάνει στὴν καρδιά, ποὺ εἶναι τὸ ἀληθινὸ ἱερὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ στὴν κοιλιά, ἀπ' ὅπου τὰ χωνευμένα φαγητὰ ἐξέρχονται κατόπιν· ἀπὸ τὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου ἀντιθέτως ἐξέρχονται οἱ κακὲς σκέψεις, οἱ μοιχεῖες, οἱ βλασφημίες καὶ ὅλο τὸ σύνολο τῶν κακῶν πράξεων, κι αὐτὲς μόνο ἔχουν τὴ δύναμι νὰ μολύνουν τὸν ἄνθρωπο.

Γιὰ τὸν Ἰησοῦ λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος ἦταν οὐσιαστικὰ πνεῦμα καὶ ἠθικὸ

πλάσμα, ὅλα τὰ ἄλλα σ' αὐτὸν ἦταν πρόσθετα καὶ ἐξαρτώμενα ἀπὸ τὴν ἀνωτέρα κείνη οὐσία.

Παραπομπές

(1) Στὰ ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῆς διωρθωμένης σειρᾶς (Κεφάλαια 4, 6, 5, 7) προσθέτουμε τὰ ἀκόλουθα, ποὺ γίνονται πιὸ νοητὰ ἐδῶ. Ἡ συνοχή μεταξὺ τοῦ τέλους τοῦ 5ου καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ 6ου κεφ. δὲν εἶναι κανονική: Πράγματι τὸ κεφ. 5 τελειώνει μὲ τὰ συμβάντα ποὺ ἔγιναν στὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τὸ κεφ. 6 ἀρχίζει λέγοντας ὅτι ὁ Ἰησοῦς πῆγε «πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας, τῆς Τιβεριάδος, λέξεις ποὺ αὐθόρμητα μᾶς κάνουν νὰ σκεφθοῦμε ὅτι αὐτὸς προηγουμένως ἦταν ἐντεῦθεν τῆς θαλάσσης ἐκείνης, δηλαδὴ στὴ Γαλιλαία, καὶ ἐπομένως ὄχι στὴν Ἱερουσαλήμ. Σὲ ἐπιβεβαίωσι βρίσκεται ὅτι, ἀκριβῶς ἡ ἀρχὴ τοῦ 7ου κεφ, ποὺ λέγει: «Μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἠθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι», ἐνώνεται ἐπακριβῶς μὲ τὸ τέλος τοῦ 5ου κεφ. ὅπου ἀναφέρονται οἱ ἀπειλὲς καὶ οἱ φιλονεικίαι τῶν Ἰουδαίων ἐναντίον τοῦ Ἰησοῦ στὴν Ἱερουσαλήμ.- Τὴν ἀλλαγὴ αὐτὴ τοῦ 6ου κεφ. ποὺ προηγήθηκε τοῦ κεφ. 5 φαίνεται ὅτι ἀπολούθησαν ἤδη στὴν ἀρχαιότητα ὁ Τατσιανὸς καὶ στὸ Μεσαίωνα διάφοροι ἐρμηνευτὲς καὶ σήμερα εἶναι ἀρκετὰ κοινὴ ἢ γνώμη αὐτὴ μεταξὺ τῶν ἐρμηνευτῶν κάθε παρατάξεως. Ἡ κανονικὴ σειρὰ τῶν κωδίκων (κεφάλαια 4, 5, 6, 7) θὰ μποροῦσε ἴσως νὰ ἐξηγηθῆ μὲ μιὰ τυχαία

μετατόπισι τῶν φύλλων πού περιείχαν τὸ κεφ. 5 (ἢ 6) σὲ ἓνα ἀρχαιότατο ἀρχέτυπο.

(2) Στὸν Φλάβιο Ἰώσηπο ὁ σχεδὸν σταθερὸς τύπος αὐτῆς τῆς λέξεως εἶναι Βεζεθά, πού ἀναφέρεται στὴν ἀραμαϊκὴ Βέθ-ζεθά «σπίτι τοῦ ἐλαιῶνος», πιθανὸν γιὰτὶ κεῖ ὅπου ἰδρύθηκε ἡ νέα συνοικία ὑπῆρχε πρῶτα ἓνας ἐλαιών. Στὸν Ἰωάννη 5, 2 βρίσκονται διάφοροι τύποι: βεβαίως ἐσφαλμένως εἶναι Βηθσαϊδά· Βηθεσδὰ παράγεται ἀπὸ βέθ-ισδὰ, «οἶκος εὐσπλαγχνίας»· Βηζαθὰ συνδέεται μὲ βίζ -ἄθᾶ, «κατωφερὲς πρόχωμα», δηλ. ἡ τάφος μπρὸς τὰ τείχη τῆς Παλαιᾶς Πόλεως· κοινὸς εἶναι ὁ τύπος Βηθζαθά.

(3) Ἰωάννη 5, 3 πρέπει νὰ σημειώσω ὅτι οἱ τελικὲς λέξεις ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν λείπουν ἀπὸ αὐθεντικὰ ἀρχαῖα κείμενα. Ἀκόμα πῶς πολυάριθμοι εἶναι οἱ πῶς φημισμένοι κώδικες, πού δὲν ἔχουν διόλου (ἢ ἔχουν μὲ σημαντικὲς παραλλαγές) τὸ ἀκόλουθο ἐδάφιο 4 : «Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ὑγιῆς ἐγένετο, ὃς δὴποτε κατείχετο νοσήματι». Μπορεῖ κανεὶς νὰ δῆ στὶς κριτικὲς ἐκδόσεις τὶς μαρτυρίες ὑπὲρ ἢ κατὰ ὀλοκλήρου τοῦ χωρίου.

(4) Ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος ἔχει γι' αὐτὸ μιὰ ἀπὸ τὶς συνηθισμένες του πολὺ ἔξυπνες παρατηρήσεις : «Ecce intellegunt Iudaei quod non intellegunt Ariani. Ariani quippe inaequalem Patri Filium dicunt, et inde haeresis est pulsa de Ecclesia. Ecce ipsi caeci, ipsi interfectores Christi, intellexerunt tamen verba Christi. Non eum intellexerunt esse Christum, nec eum intellexerunt Filium Dei: sed tamen intellexerunt in illis verbis, quia talis commendaretur Filius Dei, qui aequalis esset Deo»

«Ἴδου πού οἱ Ἰουδαῖοι ἐννοοῦν, ὅτι δὲν ἐννοοῦν οἱ Ἀρειανοί. Οἱ Ἀρειανοὶ λοιπὸν λέγουν ὅτι ὁ Υἱὸς εἶναι ἄνισος μὲ τὸν Πατέρα, καὶ γι' αὐτὸ ἡ αἵρεσίς των καταδιώχθηκε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Ἴδου πού αὐτοὶ τυφλοί, φονεῖς τοῦ Χριστοῦ, ἐννόησαν τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ. Δὲν ἐννόησαν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ : ἀλλ' ὅμως ἐννόησαν ὅτι στὰ λόγια του ἀναφέρεται σὰν Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι ἴσος μὲ τὸν Θεό» (In Joan. Tract. 18, 16)

(5) Ὁ Μάρκος θέλει νὰ διατηρήσῃ τὴν ἐβραϊκὴ λέξι Κορβᾶν (πού λείπει στὸ σημερινὸ ἑλληνικὸ κείμενο τοῦ Ματθαίου 15, 5), ἀλλὰ γιὰ τοὺς ἀναγνώστες του τῆς Ρώμης προσέθετε ἐρμηνευτικὴ ἐξήγησι: ὃ ἐστὶν δῶρον.

(6) «Μὲ μεγάλη εὐκολία παραβαίνετε τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ φυλάξετε τὴν παράδοσί σας. Ὁ Μωϋσῆς εἶπε· Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴ μητέρα σου, καὶ κεῖνος πού κακολογεῖ τὸν πατέρα του ἢ τὴ μητέρα του πρέπει χωρὶς ἄλλο νὰ θανατωθῇ. Σεῖς ὅμως λέτε ἂν ἓνας ἄνθρωπος εἶπη στὸν πατέρα του ἢ τὴ μητέρα του : ἄς εἶναι

κορβᾶν, δηλαδή ἄς εἶναι δῶρο καὶ ἀφιέρωμα στὸ Θεὸ κεῖνο ποὺ θέλεις νὰ λάβης ὡς ὠφέλεια καὶ βοήθεια ἀπὸ μένα, θεωρεῖτε τοῦτον δεσμευμένο ἀπὸ τὸ τάξιμο αὐτὸ καὶ δὲν τὸν ἀφήνετε πιά νὰ κάνη τίποτα πρὸς ὄφελος καὶ βοήθεια τοῦ πατέρα του ἢ τῆς μητέρας του. Καὶ ἀκυρώνετε τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ μὲ τὴν παράδοσί σας, ποὺ σεῖς οἱ νομοδιδάσκαλοι ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεὰ παρεδώσατε».

(7) «Ἵποκριτές, καλὰ προφήτευσε γιὰ σᾶς ὁ Ἡσαΐας, ὅταν ἔλεγε· ὁ λαὸς αὐτὸς μὲ τιμᾶ μὲ τὰ χεῖλη, ἡ καρδιά του ὅμως βρίσκεται μακριὰ ἀπὸ μένα. Μάταια μὲ λατρεύουν, ἐπειδὴ διδάσκουν διδασκαλίες, ποὺ εἶναι παραγγέλματα ἀνθρώπων (κι ὄχι δικά μου)».

Image not found or type unknown

